

שלישי וְעֲנִינִים כְּלָלִים בְּיֹתֵר, וְעֲנִין "קִטְנֵתִי" והמסר והנתינת
 כוח ל'בנים' מעניין זה ב'מעשה אבות' הוא עֲנִין כְּלָלִי בְּיֹתֵר, כִּי
 "כָּל הַקְּרוֹב כֹּי' הוּא יוֹתֵר כְּלֵא" וְכו', ענין זה שכל הקרוב יותר
 לאלוקות, הרי הוא יותר בביטול ויותר בשפלות, הוא נושא כללי ביותר, חשוב
 במיוחד, בעבודת ה' שְׂזוּהֵי תְּכָלִית
 הַפְּנִיָּה והמטרה בְּיִרְדַת הַנְּשָׁמָה
 בְּגוּף, כְּדֵי לְהַתְּעֵלוֹת וְלִהְיוֹת
 בְּבַחֲיַנַת קְרוֹב לאלקות, עַד
 לַהֲתַקְרְבוֹת ברמה כזאת של
 "לֹא־שִׁתְּאָבֵא בְּגוּפָא
 דְּמִלְכָּא"⁴, להיות 'נשאב', היינו
 נכלל, בגוף המלך, כלומר, התקרבות
 לאלוקות באופן כזה שהאדם מאבד את
 מציאותו ונכלל באלוקות שְׂזוּהוּ
 הַתְּקַרְבוֹת ברמה של ביטול עד כדי
 הַתְּכַלּוֹת תְּכָלִית הַעֲלוֹי בְּבַחֲיַנַת
 הַקְּרוֹב, שְׁקָשׁוֹר עִם הַבְּטוּל
 דְּ"קִטְנֵתִי" גו', כְּנִ"ל.
 וְהֵנָּה, מְבַאֵר בְּכַמָּה
 מְקוּמוֹת⁵, בתורת החסידות
 שְׁעֲנִין זֶה שֶׁהַחֲסִד מַלְמַעְלָה גוֹרֵם
 לְבִיטוּל וּשְׁפִלוּת שֶׁל הָאָדָם הוּא
 מִצַּד בְּחִינַת הַחֲסִדִים כְּפִי
 שֶׁהֵם בְּ'עוֹלָם הַתְּקוּן', הוא
 הַעוֹלָם הַמְּתוּקֵן שֶׁנִּבְרָא וּמִקְבַּל אֶת
 חֵירוֹתוֹ בִּסְדֵר הַשְּׁתַּלְשׁוּת הַדְּרוֹגִית
 מְסוּדָר כְּפִי שֶׁהוּא כַּעַת וְזוּהוּ
 הַחֲדוּשׁ בְּחֲסִדִים דְּ'עוֹלָם
 הַתְּקוּן' לְגַבֵּי הַחֲסִדִים
 דְּ'עוֹלָם הַתְּהוֹ' הַעוֹלָם שֶׁקָּדַם
 לְעוֹלָם הַתְּקוּן' וְבוֹ אֵרוּרֵי מְרוֹבִים
 וְהַכְּלִים מוֹעֲטִים, וְהָאֵרֶת הָאֹר אֵינֶנּוּ
 בְּעוֹרָה מְסוּדָרֶת וּבַהֲתַלְבְּשׁוֹת. וְאֵילוּ
 בְּ'עוֹלָם הַתְּהוֹ' אֹפֵן הַשְּׁפַעַת הַחֲסִד
 וְהַתּוֹצְאוֹת מִכֵּן הֵם בְּאֹפֵן אַחֵר. וְיֵשׁ
 לוֹמַר, שֶׁהַפְּנִיָּה בְּזוּהָ הִיא גַם
 אֶפְיּוֹ לְחֲסִדִים דְּ'עוֹלָם הַתְּהוֹ'
 כְּפִי שֶׁהֵם בְּמִדְרַגַת הַקְּדוּשָׁה
 (ולא רק לניצוצות שנפלו מעולם
 הַתְּהוֹ, לְמַטָּה לְמַקּוּמוֹת שֶׁמְחוּץ
 לְקַדְוֵשָׁה), אֲלֵא שֶׁשֵּׁם בְּ'עוֹלָם
 הַתְּהוֹ' הוּא לְהַפְּךָ מִמְּכֹמוֹ בְּ'עוֹלָם
 הַשְּׁפַעַת הַחֲסִד וְעִבּוּדַת הָאָדָם בְּעַקְבוֹת הַשְּׁפַעַת הַחֲסִד מַלְמַעְלָה הִיא בְּאֹפֵן

בפרשת וישלח יעקב אבינו אומר:

1 קִטְנֵתִי מִכָּל הַחֲסִדִים וּמִכָּל וְגו'¹, וּמְבַאֵר כִּי אֲדַמּוּר
 2 הַזְּקֵן בְּאַגְרַת שְׂכֵתָב לְצִיבוֹר הַחֲסִידִים אַחֵר בְּיָאָתוֹ מִפְּטָרְבוּרְג'²,
 3 שֶׁם הִיָּה אֲסוּר בְּבֵית הַסוּהַר וְשׁוֹחֵר בְּיוֹם י"ט כִּסְלוֹ שַׁנַּת תְּקנ"ט (שְׁבַכְל
 4 חֲסֵד וְחֲסֵד נוּסֵף שְׁהַקְּבִ"ה
 5 עוֹשֶׂה לְאָדָם, צָרִיף לְהִיֹּת
 6 הָאָדָם שְׁפַל רוּחַ בְּמָאֵד כֹּי',
 7 כְּלוּמַר, בְּמִקּוּם לְחוּשׁ גְּאוּוֹה עַל כֵּךְ
 8 שׁוֹכֵה לְחֲסִדֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הִרִי
 9 כִּכֵּל שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹסִיף לְעִשׂוֹת
 10 אִיתוֹ טוֹבוֹת וְחֲסִידִים, הָאָדָם צָרִיךְ
 11 לְהִיֹּת יוֹתֵר שְׁפַל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, וְזוּהוּ
 12 שֶׁאִמֵּר יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְאַחַר שׁוֹכֵה
 13 לְחֲסִידִים 'קִטְנֵתִי', וְכָל הַקְּרוֹב אֶל
 14 ה' בְּיֹתֵר שְׂאֵת וְהַגְּבָה לְמַעְלָה
 15 מְעַלָּה, וְכֵל חֲסֵד נוּסֵף מוֹסִיף בְּקִרְבַּת
 16 הָאָדָם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַגְּבָהּ
 17 לְאֵלוּקוֹת, צָרִיף לְהִיֹּת יוֹתֵר
 18 שְׁפַל רוּחַ לְמַטָּה מִטָּה כֹּי',
 19 וְטַעַם הַדְּבַר הוּא כִּי כָּל שֶׁהוּא
 20 קָמִיָּה יוֹתֵר, כֵּל מִי שֶׁנִּמְצָא קְרוֹב
 21 יוֹתֵר לְפָנֵי ה', הוּא יוֹתֵר כְּלֵא
 22 וְאֵין וְאֵפֶס (עַל מִשְׁקַל דְּבַרֵי הוֹוֵהוּ
 23 'כִּלְא קָמִיָּה, כֵּלֵא חֲשִׁיב'), וְזוּ הִיא
 24 עֲנִיין זֶה שֶׁל קִרְבַּת ה' בְּחִינַת יְמִין
 25 שְׁבַכְדָּשָׁה כְּעֵינֵינוּ שֶׁל הַיְמִין לְקִרְבַּת
 26 וְחֲסֵד לְאַבְרָהָם וְכו' שֶׁעִבּוּדוֹתוֹ
 27 הִיא בְּקוֹ הַחֲסִד, קוֹ הַיְמִין וְהַקִּירוֹב,
 28 וְהַקִּירוֹב לְאֵלוּקוֹת צָרִיךְ לְגוֹרֵם לְאָדָם
 29 תְּחוּשָׁה שֶׁל קִטְנוּת, עֲנוּוֹה וּשְׁפִלוּת.
 30 וְיִמְזָה מִהַפְּיּוּשׁ הָאִמּוֹר שֶׁל אֲדַמּוּר
 31 הַזְּקֵן בְּמִשְׁמַעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל דְּבַרֵי
 32 יַעֲקֹב אֲבִינוֹ 'קִטְנֵתִי מִכָּל הַחֲסִידִים'
 33 מוֹכֵן שְׁעֲנִין "קִטְנֵתִי" וְגו'
 34 הוּא עֲנִין וּמְסַר-הוֹרָאָה כְּלָלִי,
 35 שְׁנוּסֵף לְכַף שְׁפַל
 36 "מַעֲשֶׂה אֲבוֹת" שֶׁעֲשׂוֹ אֲבָרָהם
 37 יִצְחָק וְיַעֲקֹב הַתְּכוּבִים בְּתוֹרָה
 38 הֵם "סִימָן" וְנִתְיַנַּת כַּחַ
 39 "לְכַבְּנִים"³, לְעִבּוּדַת ה' שֶׁל בְּנֵי
 40 יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ כֹּל הַדְּרוֹת הֵנָּה בְּזוּהָ
 41 בְּעֵינֵין 'מַעֲשֶׂה אֲבוֹת סִימָן לְבָנִים' גּוּפָא עַצְמוֹ יֵשׁ חֲלוּקָה לְשִׁלוּשָׁה סוּגִים
 42 שׁוּנִים, סוּג אַחַד עֲנִינִים פְּרָטִיִּים, סוּג שְׁנֵי עֲנִינִים כְּלָלִים וְסוּג

בס"ד. שבת פרשת וישלח, י"ט כסלו, ה'תש"ל (הנחה בלתי מוגה)

(1) פרשתנו לב, יא. (2) תניא אגה"ק סימן ב. (3) ראה תנחומא לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך יב, ו. יב, י. יד, א. אוה"ת ר"פ לך. ובכ"מ. (4) זח"א ריז, ב. (5) ד"ה קטנתי עטר"ת. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ש"כָּל הַקְּרוֹב יוֹתֵר לְאֻלּוּקוֹת, הוּא יוֹתֵר כְּלֵא בְּבִטּוֹל יוֹתֵר כּו'.
 2 וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאָר בְּעִנְיָן תְּפִלַּת יַעֲקֹב, "אֱלֹקֵי אָבִי
 3 אַבְרָהָם וְגו' (שְׁבַחמֶשֶׁךְ לֹזֶה נֹאמֵר קִטְנִיתִי וְגו'), כְּמִבְאָר
 4 ב'תּוֹרָה אֹר'7 לְאִדְמוֹר' הֶזְקֵן שְׁיַעֲקֹב הַתְּפִלָּל שְׁיִמְשֹׁף מִלְמַעֲלָה
 5 לְמַטָּה וַיִּתְּלוּ אֵלָיו הַמְּקִיפִים
 6 דְקָדְשָׁה הָאֻרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים הַנְּעֻלִים
 7 מְכֻדֵי לְהַחֲלֹבֵשׁ בְּפִנְיָמוּיּוֹת וְהֵם כְּמוֹ
 8 'מְקִיפִים' מִלְמַעֲלָה שֶׁל הָאֲבוֹת,
 9 שֶׁנִּמְשְׁכוּ וְהִתְגַּלוּ עַל יְדֵי הָאֲבוֹת
 10 לְעֻזּוֹר לוֹ בְּמִלּוּי הַמְּשִׁימָה
 11 הַמִּיּוֹחֶדֶת שְׁיִוְכַל לְהִמְשִׁיף הָאוֹר
 12 הַמְּקִיף הַנְּעֻלָה ד'עוֹלָם הַתְּהוֹ'
 13 שִׁיּוּמֶשֶׁךְ מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה וַיִּרְדּוּ
 14 שְׁיִתְגַּלֶּה לְמַטָּה כּו' בְּעוֹלָם הַזֶּה
 15 הַתַּחֲתוֹן (שְׁגַם זֶה הַמְּשַׁכָּח שֶׁל
 16 אֻרוֹת דְתוֹרוֹ לְמַטָּה הוּא עִנְיָן
 17 כְּלָלִי - כְּלָלוֹת עִנְיָן בְּרוּר
 18 'עוֹלָם הַתְּהוֹ' עַל-יְדֵי 'עוֹלָם
 19 הַתְּקוּן', עַל יְדֵי הָעֹבְדָה בְּעִנְיָנִי
 20 הָעוֹלָם, הֵינְנו תִּיקוּן וְבוֹרֵר הַנִּיּוּצוֹת
 21 שֶׁנִּפְלו מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ וְלִעֲנִינֵי הָעוֹלָם,
 22 עַל יְדֵי עִיסוּק בְּתוֹרָה וּמוֹצוֹת, שֶׁעַל יְדֵי
 23 מַגַּע בְּעִנְיָנֵי הָעוֹלָם, מְבַרְרִים אֶת עוֹלָם
 24 הַתְּהוֹ עַל יְדֵי עוֹלָם הַתִּיקוּן שְׁעַל-
 25 יְדֵי-זֶה מִתְעַלָּה גַם 'עוֹלָם
 26 הַתְּקוּן' עֲצָמוֹ וְגַם הוּא עֲצָמוֹ נֹהֵי
 27 יוֹתֵר מִתּוֹקֵן וְיוֹתֵר מְבוֹרֵר), שְׁכֹנֵתוֹ
 28 שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּזֶה הֵיְתָה גַם
 29 לְפַעַל בְּרוּר וְתִיקוּן שֶׁל 'עוֹלָם
 30 הַתְּהוֹ' שְׁיִהְיֶה בּוֹ עִנְיָן
 31 'קִטְנִיתִי', כְּמוֹ ב'עוֹלָם
 32 הַתְּקוּן' כִּי מִצַּד עֲצָמוֹ אֵין בְּעוֹלָם
 33 הַתְּהוֹ בִּטּוֹל, וְאֻרְבָּכָה, הַמִּידוּת
 34 מֵאִירוֹת בּוֹ תוֹקֵף וְהַכְּלִים לֹא מְגַבִּילִים
 35 אֶת הָאֻרוֹת כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַתִּיקוּן.
 36 * * *
 37 וְהִנֵּה, מְבָאָר ב'תּוֹרָה אֹר'8
 38 לְאִדְמוֹר' הֶזְקֵן, פִּרְשַׁת וַיִּשְׁלַח, שְׁמִצַּד יַעֲקֹב הֵיָה זְכוּל לְהֵיּוֹת
 39 הַבְּרוּר כּו', וְהַתִּיקוּן שֶׁל עוֹלָם הַתְּהוֹ (וּבַהֶמְשֶׁךְ לֹזֶה הַכֵּנַת הָעוֹלָם
 40 לְשִׁלְמוֹת הַתִּיקוּן בְּנֹאולָה הַשְּׁלִימָה) אֶף הַחֲסָרוֹן בְּאוֹתָהּ שֶׁעַה הֵיָה
 41 מִצַּד עֲשׂוֹ כּו' שֶׁעֲשׂוֹ מְצִידוֹ לֹא הִיָה מוֹכֵן לְשִׁלְמוֹת הַתִּיקוּן וְהַבְּרוּר,
 42 וְעִנְיָן זֶה שֶׁל שְׁלִימוֹת הַתִּיקוּן שֶׁלֹא נִשְׁלַם בְּאוֹתָהּ שֶׁעַה, בְּעַת שִׁיעֲקֹב וְעֲשׂוֹ

נִפְגְּשׁוּ, יִשְׁלַם לְעֵתִיד-לְבָא בִימֹת הַמְּשִׁיחַ בְּגִמְרַ הַבְּרוּרִים
 כְּשִׁיסְתִּימוּ כָל הַבְּרוּרִים שֶׁל כָּל הַנִּיּוּצוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, וְכַדְבְּרֵי יַעֲקֹב
 לְעֲשׂוֹ הָאֻרוֹרִים בְּפִרְשָׁה "עַד אֲשֶׁר אָבּוֹא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה"⁹,
 וּפְרָשׁוֹ רַבְחִינּוֹ ז"ל¹⁰ בְּמִדְרָשִׁים עַל פְּסוּק זֶה (הוֹבָא בְּרַשִׁי עַל
 אֲתֵר בְּמִקּוּם, בְּפִירוּשׁוֹ עַל הַכְּתוּב)
 שְׁזָה גִמְרַ הַבְּרוּר שֶׁל עֲשׂוֹ יְהִיָה
 בִּימֵי הַמְּשִׁיחַ, שְׁנִצְמַר¹¹
 בְּנִבְאוֹת עוֹבְדָה, הַמְּדַבֵּרַת עַל לְעִתִּיד
 לְבּוֹא וְעֵלּוֹ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ, וְהֵיְתָה
 לְה' הַמְּלוּכָה (כְּפִי שְׁאוּמְרִים
 בְּסִיּוּם הַהַפְּטָרָה שֶׁל שְׁבַת פִּרְשַׁת
 וַיִּשְׁלַח), שְׁזָהוּ הַבְּרוּר וְהַתִּיקוּן שֶׁל
 עֲשׂוֹ שִׁיּוּשָׁלֵם לְעִתִּיד לְבּוֹא תְּכָלִית
 וְשִׁלְמוֹת הַבְּרוּר וְהַתִּיקוּן שֶׁל כְּלָלוֹת
 הַבְּרִיאָה, וְכִמוֹ שְׁהֵיָה בְּתַחֲלַת
 הַבְּרִיאָה, קִדְּם חֲטָא עֵץ-
 הַדַּעַת, שֶׁהָעוֹלָם הִיָה מִתּוֹקֵן בְּתַכְלִית
 וּמִקּוּם רֵאוּי לְגִילּוֹי אֻלּוּקוֹת, וְדַבְּרֵי
 חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ ש"עוֹלָם עַל
 מְלוֹאוֹ נִבְרָא"¹², שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא
 מ'לֵא' וְשִׁלַּם לֹלֵא פִגְם שְׁזָהוּ
 הַשְּׁלִמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם שְׁבַח מְדוּבָר כִּאֵן
 הִיָה כְּלָלוֹת עִנְיָן גְּלוּי אֻלּוּקוֹת
 בְּעוֹלָם, הָעוֹבְדָה שֶׁהָעוֹלָם לֹא
 מִסְתִּיר וְלֹא מְעִלִים עַל הָאֻלּוּקוֹת אֵלֵא
 הוּא מִקּוּם מֵתִיָּים לְהֵאֲרַת וְגִילּוֹי
 הָאֻלּוּקוֹת וְכִמוֹ שְׁכַתּוּב¹³ ב'שִׁיר
 הַשִּׁירִים' שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר עַל
 הַשְּׁרָאָת הַשְּׁכִינָה וְגִילּוֹי הָאֻלּוּקוֹת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה "בְּאֵתִי לְגַנְי",
 וְאֵיתָא וּמוֹבָא עַל כֵּךְ ב'מְדַרְשׁ
 רַבְחִינּוֹ"¹⁴ "לְגַנְי, לְמִקּוּם
 הַהַתִּיחֻדוֹת שֶׁלִי וְחוֹזְרֵי, כְּבִיכּוֹל
 לְמִקּוּם שְׁהֵיָה עֲקָרִי
 בְּתַחֲלָה", הֵינְנו שְׁבַח־שְׁרָאָת הַשְּׁכִינָה
 בְּמִצִּיאוֹת הַגְּשָׁמִית בְּעַת הַקָּמַת הַמְּשִׁיחַן
 (וְהַמְּקַדְשׁ), חוֹר לְהֵיּוֹת הַמְּצַב שְׁהִיָה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה, לְפָנֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת,
 כִּי בְּתַחֲלִית הַבְּרִיאָה "עֲקָר שְׁכִינָה עֵיִקֵר הַשְּׁרָאָת הַשְּׁכִינָה בְּתַחֲתוֹנִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן הֵיְתָה"¹⁵, אֲלֵא שְׁעַל-יְדֵי חֲטָא עֵץ-הַדַּעַת
 וְהַחֲטָאִים שְׁלֵאֲחֻרָיו, נִסְתַּלְקָה וְעִלְתָה הַשְּׁכִינָה מֵאֲרִץ הַתַּחֲתוֹנָה
 לְרַקִּיעַ וְכו' עַד לְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי, וְאַחֲרֵי-כֵן
 (וְהַמְּקַדְשׁ), חוֹר לְהֵיּוֹת הַמְּצַב שְׁהִיָה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה, לְפָנֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת,
 כִּי בְּתַחֲלִית הַבְּרִיאָה "עֲקָר שְׁכִינָה עֵיִקֵר הַשְּׁרָאָת הַשְּׁכִינָה בְּתַחֲתוֹנִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן הֵיְתָה"¹⁵, אֲלֵא שְׁעַל-יְדֵי חֲטָא עֵץ-הַדַּעַת
 וְהַחֲטָאִים שְׁלֵאֲחֻרָיו, נִסְתַּלְקָה וְעִלְתָה הַשְּׁכִינָה מֵאֲרִץ הַתַּחֲתוֹנָה
 לְרַקִּיעַ וְכו' עַד לְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי, וְאַחֲרֵי-כֵן

(6 שם, י. 7) פרשתנו כד, ד. 8) שם, סע"ב ואילך. 9) פרשתנו לג, יד. 10) ב"ר פ"ח, יד (בסופו). יל"ש פרשתנו רמז קלג. 11) עובדי' א, כא. 12) ב"ר פי"ז, ז. וראה שם פי"ב, ו. פי"ג, ג (וביפ"ת שם). 13) שה"ש ה, א. 14) שה"ש ר"פ. וראה בארוכה המשך באתי לגני השי"ת (ספר המאמרים תש"י ע' 111). 15) ראה ב"ר פי"ט, ז. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 החטאים השכינה נסתלקה ועלתה עד הרקיע השביעי עֲמְדוּ שְׂבָעָה
 2 צְדִיקִים (בְּשִׁבְעָה הַדּוֹרוֹת), החל מאברהם אבינו שהוא הראשון עד
 3 לְמֹשֶׁה שֶׁהוּא הַשְּׂבִיעִי, וְעַל־יְדֵי עֲבוֹדָתָם הַמְּשִׁיכוֹ אֶת
 4 הַשְּׂכִינָה בחזרה לְמֹשֶׁה בְּאֶרֶץ כְּפִי שְׁהִיָּה לִפְנֵי חֹטָא עֵין הדעת.
 5 וְכֹאמֹר, שְׂיַעֲקֹב מִצַּד-עֲצָמוֹ
 6 הָיָה כְּכֹר מוֹכֵן לְזָה לְשִׁלְמוֹת
 7 הַתִּיקוֹן והביור של העולם שיחזור
 8 להיות מקום של השראת השכינה כפי
 9 שהיה בתחלת הבריאה אֲזַי בימי יעקב
 10 ועשו, וְרָצָה יַעֲקֹב לִפְעֹל זֹאת גַּם
 11 בְּעֵשָׂו שְׂגַם עֵשׂו מְצִידוֹ יוֹא כְּכֹר אוֹ
 12 הַלְּחַר בְּיֹהֵיתָה לַה' הַמְּלוֹכָה, ויעקב
 13 רצה להשפיע את הדבר לעשו על-
 14 יְדֵי דוֹרוֹן תְּפִלָּה וּמְלַחְמָה,
 15 כְּפִי שְׂפָרַשׁ רַשׁ"י¹⁶ בפרשת
 16 וישלח שְׂיַעֲקֹב הַתִּיקוֹן עֲצָמוֹ
 17 לִפְנֵי שְׂנַפְנָשׁ עִם עֵשׂו לְשִׁלְשָׁה
 18 דְּבָרִים, לְדוֹרוֹן מַתָּנָה, כְּמִסּוּפָר
 19 בתורה שיעקב שלח לעשו מנחה
 20 לְתַפְלָה להקדוש ברוך הוא שיציל
 21 אותו מיד עשו וּלְמְלַחְמָה אם עשו
 22 יילחם בו.
 23 וְצָרִיד לְהִבִּין מַהוּ עֲנִינָם הַתּוֹכֵן
 24 הַפְּנִימִי שֶׁל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֱלוֹ,
 25 דוֹרוֹן וַתְּפִלָּה וּמְלַחְמָה וּמַהֲי
 26 שְׂכֻחוֹתָם של שלוש הדברים זֶה
 27 לְזָה, שְׁהֵרִי יַעֲקֹב עֲשָׂה אֶת כָּל
 28 הַשְּׁלוֹשָׁה, דְּלִכְאוּרָה אֲדַרְבָּה,
 29 הָרִי הֵם הַדּוֹרוֹן, הַתְּפִלָּה וְהַמְּלַחְמָה
 30 עֲנִינָם הַפְּכִיִּים זֶה מַזְהָה, כִּי
 31 דוֹרוֹן מַתָּנָה הוּא עֲנִין הַחֶסֶד
 32 וְהַקְּרוֹב, וּמְלַחְמָה הוּא עֲנִין
 33 הַרְחֹק וְהִרְחֹק הוּא גְדוֹל בִּיטוֹר
 34 עַד לְפָרוֹד מְמַשׁ, וְאִם־כֵּן
 35 מַהֲי הַשְּׂכִינָה בֵּין שְׁלֹשָׁה
 36 עֲנִינָם אֱלוֹ שיעקב נקט בכל שלושתם יחד?
 37 (ב) וּלְהִבִּין זֶה הַעֲנִין שיעקב אבינו התכונן גם בדוֹרוֹן, גם בתְּפִלָּה וגם
 38 במְלַחְמָה לְמִירוֹת שֶׁהֵם דְּבָרִים שׁוֹנִים וְהַפְּכִיִּים צָרִיד לְהַקְדִּים תְּחִלָּה

כָּלֹלוֹת עֲנִין מִשְׁמַעוֹת הַתּוֹכֵן הַכְּלָלִי שֶׁל הַמְּשַׁכֵּת וְגִילּוֹי אֱלֻקוֹת
 בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא, כְּדַבְּרֵי הַמְּדַרְשׁ, הַשְּׁלִיחוֹת "לְעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבַּרְךָ דִּירָה
 בְּתַחְתּוֹנִים"¹⁷, לעשות את העולם הזה התחתון למקום ראוי לגילוי
 והמשכת אלוקות, "דִּירָה" דִּיקָא, והמדרש מדייק ונוקט דוגמה מ'דירה'
 שְׂבָה בְּדִירוֹתוֹ נִמְצָא הָאָדָם הָדָר
 בָּהּ בְּכָל עֲנִינָיו, בְּחִיצוֹנִיּוֹתוֹ
 וּבְפְנִימִיּוֹתוֹ, וְעַד לְכָל
 עֲצָמוֹתוֹ¹⁸, דירת האדם היא המקום
 שבו הוא נמצא בעצם המציאות שלו
 ובכל הפרטים של המציאות שלו, ולא
 מקום שבו הוא נמצא רק לזמן מסוים
 ולצורך מסויים בלבד, וכך גם בנמשל,
 עשיית העולם הזה ל'דירה' לאלוקות,
 משמעותה שהעולם נהיה המקום שבו
 עיקר ועצמות האלוקות נמצאת בגלוי
 ובכל התוקף, כִּי עֲקָר עֲנִין
 הַ"דִּירָה" התגלות האלקות בעולם
 באופן של 'דירה' כאמור הָיָה
 בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן בְּ"מִשְׁכַּן
 דְּאֶקְרִי מִקְדָּשׁ"¹⁹, משכן הנקרא
 מקדש (וכמו שמצינו שהציווי בתורה
 על עשיית המקדש נאמר בלשון 'ועשו
 לי מקדש') וּכְדַבְּרֵי שְׁלֹמֹה
 הַמֶּלֶךְ אֹדוֹת חֲנוּכַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 הִרְאִישׁוֹן, "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךָ, אִינָם
 יְכוּלִים לְהַכִּיל אֶת גִּילּוֹי הָאֱלֻקוֹת אִף
 כִּי הַבַּיִת הַזֶּה"²⁰, וְהִינּוּ,
 שֶׁ"הַבַּיִת הַזֶּה" (בֵּית־
 הַמִּקְדָּשׁ), הָיָה "דִּירָה"
 לְעֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר
 "הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא
 יִכְלָלוּךָ", כְּלוּמָר, 'הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם לֹא יְכוּלִים לְהַכִּיל אֶת גִּילּוֹי
 הָאֱלֻקוֹת וְלִהְיוֹת 'דִּירָה' לְאֱלֻקוֹת,
 ואילו בית המקדש הוא כן מקום ראוי לכך.

וּלְכַאוּרָה דָּבָר זֶה שְׁבִיט הַמִּקְדָּשׁ כֵּן יְכוּל לְהִיט 'דִּירָה' לְאֱלֻקוֹת, וְאִילוֹ
 הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכוּלִים לְהִיט מִקוֹם רָאִי לְכֵן צָרִיד בְּאוּרָה²¹,

16) פרשתנו לב, ט. - נתבאר בשיחות שלאחר המאמר (לקוטי שיחות חט"ו ע' 265 ואילך). 17) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדבר"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. 18) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תפט (ועם הגהות - אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרעט ואילך). אוה"ת בלק ריש ע' תתקצו. המשך תרס"ו ע' ה. 19) עירובין ב, א. 20) מלכים"א ח, כז. דברי הימים"ב ו, יח. 21) בהבא לקמן - ראה ד"ה פדה בשלום פר"ת*, תרפ"ז (ספר המאמרים פר"ת ס"ע קפג ואילך. תרפ"ז ע' פג ואילך). ספר המאמרים תרמ"ג ע' פז ואילך. וראה גם ד"ה הנ"ל תשי"ג (ספר המאמרים תשי"ג ע' נא ואילך).

(* ראה גם תורת מנחם התוועדויות ח"ח ע' 309 הערה 1.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְכַתְּמִיתָהּ שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עֲצָמוּ שֶׁאִמְרָת אֵת הַדְּבָרִים הַלְלוּ בַּפְּלִיאָה וְתַמִּיחָהּ
2 "הָאֲמָנָם יֵשֵׁב אֲלֵקִים עַל הָאָרֶץ, הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
3 הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְלוּדָךְ, אֵף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה", אִיךָ שֶׁיִּתְּן אִיךָ יִתְּנֶנּוּ
4 הַדְּבָרִים שֶׁבְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ תִּהְיֶה הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה וְ"דִירָה"
5 לְעֲצָמוֹתַי, עֲצָמוֹת הָאֱלֹקִים תֵּאִיר
6 וְתַגְלֶהּ בּוּ בַגְּלוּי בְּהַ שְׁפָעָה 1
7 שֶׁ"הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם 2
8 שֶׁהֵם מִסְמָלִים דְּרֹגוֹת נְעֻלּוֹת בְּרוּחַבְּנִיּוֹת
9 לֹא יִכְלְלוּדָךְ", וְכִידוּעַ 3
10 שֶׁ"שָׁמַיִם" קָאֵי מִכוּוֹן עַל 4
11 עוֹלָם הָאֲצִילוֹת הַרְאִשׁוֹן וְהַנְּעֻלָּה 5
12 מֵאֲרֻבַּע עוֹלָמוֹת הַרְחֻבְנִיִּים הַכְּלִיִּים 6
13 שֶׁל "סֵדֶר הַשְּׁתַלְשׁוּת" אֲצִילוֹת-בְּרִיאָה- 7
14 יְצִירָה-עֲשִׂיָּה (וְכַמְבָּאָר 8
15 בְּדְרוֹשִׁים²² מֵאֲמָרֵי חֲסִידוֹת עַל 9
16 הַפְּסוּקָה²³ הִלְלוּ אֵת ה' מִן 10
17 הַשָּׁמַיִם), וְ"שָׁמַי הַשָּׁמַיִם", 11
18 הַיִּינוּ הַשָּׁמַיִם שֶׁל הַשָּׁמַיִם, קָאֵי 12
19 מִכוּוֹן עַל עוֹלָמוֹת הָאֵין-סוּף 13
20 שְׁלֹמֹה עֲלָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, 14
21 וְבִאֲפֻן כְּלָלִי, הַעוֹלָמוֹת שֶׁלֹּמְעֵלָה 15
22 מֵ"סֵדֶר הַשְּׁתַלְשׁוּת", הִנֵּה גַם אֵפִילוֹ 16
23 הֵם, הֵן עוֹלָם הָאֲצִילוֹת וְהֵן עוֹלָמוֹת 17
24 הָאֵין-סוּף שֶׁלֹּמְעֵלָה מֵאֲצִילוֹת, "לֹא 18
25 יִכְלְלוּדָךְ", אֵינֶם יְכוּלִים לְהִיוֹת 19
26 'כְּלִיִּם' רֵאיוּם לְגִלּוּי וְהִאֲרָה שֶׁל 20
27 עֲצָמוֹת הָאֱלֹקִים, וְאֵם-כֵּן הָרִי זֶה 21
28 פְּלֵא וְדִבְרֵי-חֲדוּשׁ שְׁדוּקָא 22
29 "הַבַּיִת הַזֶּה" בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא 23
30 מִצִּיאוֹת גִּשְׁמִית כְּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן 24
31 יִהְיֶה בְּאֲפֻן דְ"יִכְלְלוּדָךְ" וְכֵן 25
32 יִכַּל אֵת הַתַּגְלּוֹת שֶׁל עֲצָמוֹת 26
33 הָאֱלֹקִים, וְבִאֲפֻן שֶׁל "דִירָה" 27
34 כֹּחַ וְהַתַּגְלּוֹת תִּהְיֶה כְּדוּמָה לְאוֹפֵן 28
35 שֶׁבּוּ הָאֵדָם דִּרְבִירוֹתוֹ, הַיִּינוּ שֶׁנִּמְצָא 29
36 שֶׁם כֹּל עֲצָמוֹתוֹ וְעַם כֹּל הָעֲנִיִּיִּים 30
37 שֶׁלּוֹ, הַפְּנִימִיִּים וְהַחִיצוֹנִיִּים, כְּמִבּוֹאֵר 31
38 לְעֵלִי, וְהָרִי זֶה, כְּאִמּוֹר, דִּבְרֵי פֵלֵא 32
39 וְחִידוּשׁ שֶׁצָּרִיךְ בִּיאֹר.
40 (ג) וְהִנֵּה²⁴ פְּמָה גְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל²⁵ מְבַאֲרִים, שֶׁהַשְּׂרָאָת
41 הַשְּׂכִינָה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הִתְהַדְּמָה עֲנִיָּה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שְׁפָעָה

(22) ראה סידור עם ד"ח סה, ב. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'ו. ח"ג ע' א'שלב. ועוד. (23) תהלים קמח, א. (24) בהבא לקמן - ראה אוה"ת ויצא קעח, א ואילך. ביאווה"ז להצ"צ ח"א ע' קג ואילך. ספר המאמרים תר"ל ע' סג ואילך. תרמ"ג שם. (25) ראה הנסמן בלקוטי שיחות ח"ט ע' 141. (26) הושע יב, יא. (27) תנחומא בא ה. מכילתא בא יב, א. וראה מו"ק כה, א וברש"י שם. זח"א קמא, רע"א.

ביאור בדרך אפשר

1 פלים לאור השכל, העצם מהות הדבר, שכל מתלבש ומאיר בכלי המוח
 2 ואילו אצבעות היד הן לא כלי להתלבשות השכל אלא הן האצבעות רק
 3 מְכַשְׂרוֹת מוכנות ומתאימות לְכַף שְׁעַל-יָדָן תַּעֲבֹר הַהִשְׁפָּלָה
 4 מהמוח אל הכתב. וְאִין זֶה כְּמוֹ כַח הַשֶּׁכַל בְּמַח שְׁפָרָאשׁ,
 5 שְׁהַמַּח הוּא אֶכְן פְּלִי רַאוי לְאֹר
 6 הַשֶּׁכַל שְׁמַתְלַבֵּשׁ בוֹ הַשֶּׁכַל
 7 מתלבש במוח, בהתלבשות פנימית
 8 ומתאחד עמו, מִה-שְׁאִין־כֶּן
 9 אֶצְבָּעוֹת הַיָּד אִין אִין פְּלִים רַאויים
 10 לַשֶּׁכַל כְּלָל (וּכְזֶה הֵן אֶצְבָּעוֹת
 11 הַיָּד מִשְׁתּוֹת לְאֶצְבָּעוֹת הַרְגֵל
 12 וכשם שמוכן שאצבעות הרגל הן לא
 13 כלי לאור השכל, כך גם לגבי אצבעות
 14 (היד), אֵלָא הֵן רַק מְכַשְׂרוֹת יֵשׁ
 15 להן את האפשרות והיכולת המעשית
 16 לְהַעֲבִיר אֶת הַשֶּׁכַל מִהַמוֹחַ אֶל
 17 הכתב.
 18 וְעַל-דִּרְךָ-זֶה הוּא גַם בְּעִנְיָן
 19 הַנְּבוּאָה (לְדַעַת גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל
 20 הַנְּבִיִּל), שְׁכַלִּי מַחוֹ שֶׁל הַנְּבִיא
 21 מצד טבעם ומהותם אִין אִין פְּלִים
 22 רַאויים לְעִנְיָן הַנְּבוּאָה וְלִכֵּן
 23 הַנְּבוּאָה לֹא מִתְלַבֵּשׁ בְּנִבְיָא בְּפִנְיִית
 24 וְאִינְנָה מִתְאַחֵד עִמוֹ, אֵלָא הֵם רַק
 25 מְכַשְׂרִים לְכַף וִישׁ לֵהֵם אֵת
 26 הַאִפְשָׁרוֹת לְהַתְנַבֵּא.
 27 וּכְמוֹ-כֵן הִיָּה, לְפִי שִׁטָּה זוֹ,
 28 בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁלֹא הִיָּה בֵּית
 29 מִקְדָּשׁ הַגִּשְׁמִי כְּלִי רַאוי לְאֵלְקוֹת
 30 והתלבשות האלוקות בבית המקדש
 31 אֶכְן לֹא הִיָּתָה הַתְּלַבְּשׁוֹת פְּנִימִית,
 32 אֵלָא רַק בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה רַק
 33 מְקוֹם מְכַשֵּׁר לְהַשְׂרָאֵת אֵלְקוֹת.
 34 וְעוֹד זֹאת, שְׁגַם מִצַּד מְדַרְיַגַת הָאוֹר
 35 שְׁבַחֲנִית הָאֵלְקוֹת שְׁהִיָּתָה
 36 שׁוֹרָה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הִיָּתָה זִיו וְהָאָרָה מוֹעֲטַת בְּלָבַד, כְּמוֹ
 37 בְּעִנְיָן הַנְּבוּאָה.
 38 אַף הָאֱמֶת אִינוּ כֵּן, פִּי לֹאִמִּיתוֹ שֶׁל דָּבָר גַּם עִנְיָן הַנְּבוּאָה אִינוּ
 39 אֵלָא זִיו וְהָאָרָה בְּלָבַד, אֵלָא הָאֱמֶת הִיא שֶׁהַנְּבוּאָה הִיא עִנְיָן מְהוּתִי,
 40 כְּפִי שֶׁמִּשְׁחִין וּמְבַאֵר, דְּאָף שְׁלִשׁוֹן הַפְּסוּקִים²⁶ הַמְּצוּטֵט לְעִיל הוּא
 41 "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה", וְלִכְאוּרָה יֵשׁ מְקוֹם לְפָרֵשׁ שְׁזֹהִי רַק
 42 הָאָרָה, כְּפִירוֹשׁ גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּבָא לְעִיל, וּכְמוֹ אֲמֹר רְבוּתֵינוּ ז"ל²⁸

ביאור בדרך אפשר

43 "כָּל הַנְּבִיאִים נִתְנַבְּאוּ בְּכַה", על הכתוב (בפרשת מטות) "זה הדבר
 44 אשר ציווה ה' אל משה" אמרו חכמינו ז"ל שכל הנביאים נתנבאו ב'כה'
 45 והנבואות שלהם פותחות ב'כה אמר ה' ואילו משה רבינו נתנבא ב'זה',
 46 ומוסבר על כך ש'זה' הוא לשון המתייחס למציאות ברורה וגלויה (מראה
 47 באצבעו ואומר זה) ואילו 'כה' מתייחס למציאות מצומצמת ונסתרת,
 48 ובלשון הקבלה והחסידות הוא אופן הגילוי אל הנביאים ב'כה'
 49 עִנְיָן "אֶסְפַּקְלִירִיא שְׁאִינָה מְאִירָה", וכדברי חכמינו ז"ל שגם
 50 בזה מתבטא ההבדל בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים, שמשו רבנו
 51 ראה את מראה הנבואה ב"אספקלריא" (זכוית) המאירה שאינה מסתירה על
 52 האור, בשונה משאר הנביאים שראו את הנבואה ב"אספקלריא" שאינה
 53 מאירה אלא מסתירה על בהירות האור, וכפי שמוספר בגמרא שהמלך מנשה
 54 הרג את ישעיה הנביא לאחר שטען כלפיו: "משה רבך אמר כי לא יראני
 55 האדם וחי - ואת אמרת ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא". ובהמשך
 56 הגמרא עונה על הסתירה לכאורה בין דברי משה לדברי ישעיה: "כל
 57 הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה (ולכן בעצם לא ראו את ה'
 58 ממש), משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה", שְׁזֹהוּ הַתְּגִלוֹת הָאֵלְקוֹת
 59 באופן של אספקלריא שאינה מאירה עִנְיָן שֶׁל סְפִירַת הַמְּלָכוֹת
 60 שְׁהִיא רַק הָאָרָה, בשונה משאר הספירות שלכל אחת יש תוכן וענין
 61 משלה, וְאֶפִּילוֹ שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא שְׁהִיָּה "רֹאשׁ לְנְבִיאִים"²⁹,
 62 לְפִי שְׁנְבוּאָתוֹ הִיָּתָה מְבַחֲנִית
 63 וְצִחַ וְהוֹד'³⁰, שְׁלִכְן אֲמֹר שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא עַל הַקְּרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 64 "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל" גו'³¹ לא יִשְׁקֶר, הִנֵּה בְּחִינַת 'נִצַּח וְהוֹד'
 65 הֵם כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר בִּפְתַח אֱלִיהוּ "לְבַר מְגוּפָא"³², חוץ מִהַגּוֹף עֲצוּמוֹ,
 66 דְּבִרְמָה לְסְפִירַת הַמְּלָכוֹת שֶׁאִינָה חֵלֶק מִהַסְּפִירוֹת עֲצוּמוֹ רַק הָאָרָה אֶבֶל
 67 מְכַל־מְקוֹם לְמִרוֹת כֹּל הָאֲמוּר בְּמִקְוֹרוֹת אֵלוֹ בְּעִנְיָן הַנְּבוּאָה (שְׁהִיא רַק
 68 בְּחִינַת 'כַּה' וְלֹא בְּחִינַת 'זֶה' וְרַק בְּחִינַת 'אֶסְפַּקְלִירִיא שֶׁאִינָה מְאִירָה' וְלֹא
 69 הַתְּגִלוֹת מִהַסְּפִירוֹת עֲצוּמוֹ), מְכַל־מְקוֹם, הָאֱמֶת הִיא שֶׁעִנְיָן הַנְּבוּאָה אִין זֶה

(28) ספרי ר"פ מטות. (29) ראה פירש"י שמואל-א א, א. עקידת יצחק בלק (שער שמונים ושנים). (30) ראה שער רוח"ק דרוש א. שער הפסוקים שמואל-א א, יא. (31) שמואל-א טו, לט. (32) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת או"א וזו"ן) רפ"ד.

שבת פרשת וישלח, י"ט כסלו ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 רק זיו והאָרָה בְּלִבְד, אֶלֶּא זוֹהי מֵהוּת הָאוּר וְהַזְיוּ ועצמיות
2 הדבר.
3 וְעוֹד זֹאת, שְׁאִין זֶה בְּאֶפֶן שֶׁהִנְבִיא הוּא רַק מְכַשֵּׁר ויש לו
4 האפשרות לְעַנְּן הַנְּבוּאָה, אֶלֶּא הוּא הַנְּבִיא עֲצֻמוֹ כְּלִי לְזָה, וְכִמוֹ
5 שְׁפֹתוֹב בְּשַׁעְרֵי הַקִּדְשָׁה
6 לְרַבִּי חַיִּים וִיטֵל³³, שֶׁהִנְבִיא 1
7 נִמְשָׁךְ לוֹ גְלוּי הַנְּבוּאָה 2
8 שֶׁנְּחַקְקָה לוֹ בְּשִׁכְלוֹ הֵינּוּ 3
9 בַּהֲתַלְבְּשוֹת פְּנִימִית עַל-יְדֵי שִׁיחַד 4
10 הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת 5
11 שֶׁפֶעַל 'יְחודִים', הַמְשַׁכּוֹת פְּנִימִיות 6
12 מִפְּנִימִיּוֹת סְפִירָה אַחַת לִפְנִימִיּוֹת סְפִירָה 7
13 אַחֶרֶת וְהַיְחודִים' מִמְשִׁיכִים תּוֹסַפֵּת 8
14 אוֹר, וְהֵינּוּ, שֶׁהִנְבִיאָה נְחַקְקָה 9
15 בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וְכִלִּי שִׁכְלוֹ שֶׁל 10
16 הַנְּבִיא בְּאֶפֶן שֶׁמַּתְלַבֶּשֶׁת 11
17 וּמַתְאַחֶדֶת עִמּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא 12
18 כְּלִי רֵאוּ לְזָה.
19 וְכִמוֹ-כֵן הוּא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ.
20 שֶׁהִיָּה (לֹא רַק מְכַשֵּׁר לְגִלוּי
21 אֶלְקוֹת, כִּפִּי הַדַּעַת שֶׁהוּבָא לְעִיל
22 אֵךְ אֵין זֶה הָאִמֵּת עַל פִּי חֲסִידוֹת אֶלֶּא)
23 'דִּירָה לְעַצְמוֹתוֹ', מִקּוֹם רֵאוּ
24 וּמֵתֵאִים לְהֵאֲרַת עֲצִימוֹת הָאֵלּוֹקוֹת, וְלֹא
25 רַק לְזִיו וְהֵאֲרָה, וְכִדְמוּכַח מִלְשׁוֹן
26 הַפְּסוּק "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
27 הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּדָה, אֵף כִּי
28 הַבֵּית הַזֶּה", שֶׁגַּם הַבְּחִינּוֹת
29 הַמְדוּרִיגוֹת הַנִּעְלוֹת בְּאֵלּוֹקוֹת שְׁאִינָן
30 מִתְגַּלּוֹת בְּ"שָׁמַיִם" - עוֹלָם
31 הָאֶצִּילוֹת, וְאִינָן מִתְגַּלּוֹת אִפִּילוֹ
32 לְמַעַלָּה מִזֶּה, וּבְ"שָׁמַי הַשָּׁמַיִם"
33 - עוֹלָמוֹת הָאִינְ-סוֹף
34 שֶׁלְמַעַלָּה מֵעוֹלָם הָאֶצִּילוֹת,
35 הֵרִי הֵן הַדְּרוֹגוֹת הַנִּעְלוֹת הַלּוֹ
36 בְּעֲצִימוֹת הָאֵלּוֹקוֹת מִתְגַּלּוֹת
37 בְּבֵית הַזֶּה", וְהֵינּוּ, שְׁאִין זֶה
38 רַק זִיו וְהֵאֲרָה בְּלִבְד, אֶלֶּא
39 בְּחִינַת הָעַצְמוֹת, וְזֶה גּוֹפֵא
40 עֲצֻמוֹ הָאֵרֶת הַעֲצֻמוֹת, הוּא בְּאֶפֶן
41 דְ"יִכְלְפוּדָה" (מִלְשׁוֹן כְּלִי),
42 שֶׁהוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּלִי רֵאוּ
43 לְהִמְשַׁכֵּת הָעַצְמוֹת.

וְהֵינּוּ, אֶלֶּא זוֹהי מֵהוּת הָאוּר
וְהַזְיוּ. וְעוֹד זֹאת, שְׁאִין זֶה בְּאֶפֶן שֶׁהִנְבִיא הוּא
רַק מְכַשֵּׁר לְעַנְּן הַנְּבוּאָה, אֶלֶּא הוּא כְּלִי לְזָה,
וְכִמוֹ שְׁפֹתוֹב בְּשַׁעְרֵי הַקִּדְשָׁה לְרַבִּי חַיִּים
וִיטֵל³³, שֶׁהִנְבִיא לּוֹ גְלוּי הַנְּבוּאָה
שֶׁנְּחַקְקָה לוֹ בְּשִׁכְלוֹ עַל-יְדֵי שִׁיחַד הָעֶשֶׂר
סְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְהֵינּוּ, שֶׁהִנְבִיאָה נְחַקְקָה
בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וְכִלִּי שִׁכְלוֹ שֶׁל הַנְּבִיא בְּאֶפֶן
שֶׁמַּתְלַבֶּשֶׁת וּמַתְאַחֶדֶת עִמּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי
לְזָה. וְכִמוֹ-כֵן הוּא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהִיָּה (לֹא
רַק מְכַשֵּׁר לְגִלוּי אֶלְקוֹת, אֶלֶּא) 'דִּירָה לְעַצְמוֹתוֹ',
וְכִדְמוּכַח מִלְשׁוֹן הַפְּסוּק "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּדָה, אֵף כִּי הַבֵּית הַזֶּה", שֶׁגַּם
הַבְּחִינּוֹת שְׁאִינָן מִתְגַּלּוֹת בְּ"שָׁמַיִם" - עוֹלָם
הָאֶצִּילוֹת, וּבְ"שָׁמַי הַשָּׁמַיִם" - עוֹלָמוֹת הָאִינְ-
סוֹף שֶׁלְמַעַלָּה מֵעוֹלָם הָאֶצִּילוֹת, הֵרִי הֵן מִתְגַּלּוֹת
בְּבֵית הַזֶּה", וְהֵינּוּ, שְׁאִין זֶה רַק זִיו וְהֵאֲרָה
בְּלִבְד, אֶלֶּא בְּחִינַת הָעַצְמוֹת, וְזֶה גּוֹפֵא הוּא
בְּאֶפֶן דְ"יִכְלְפוּדָה" (מִלְשׁוֹן כְּלִי), שֶׁהוּא כְּלִי
לְהִמְשַׁכֵּת הָעַצְמוֹת. וְאִם-כֵּן צָרִיךְ לְהִבִּין, אִיךְ
שִׁיךְ שְׁבִבֵית-הַמִּקְדָּשׁ תִּהְיֶה הַשְּׂרָאָת הָעַצְמוֹת,
וְכִתְמִיּהֵת שְׁלֵמָה "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם" וְגו', וְהֵינּוּ,
דְכִינָן שְׁעֵצְמוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ הוּא הַבְּלִי-גְבוּל הָאִמֵּתִי,
אִיךְ שִׁיךְ שְׁבִבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא מְגַבֵּל, יִהְיֶה כְּלִי
וְדִירָה לְבְּחִינַת הַבְּלִי-גְבוּל.

ד) אֵךְ הָעַנְּנָן הוּא, דְהִנֵּה כְּלָלוֹת עַנְּנָן הַגְּבוּל
הוּא עַנְּנָן זְמַן וּמְקוֹם, וּבְעַנְּנָן הַמְקוֹם
מְצִינּוֹ שֶׁהִנְבִיאָה נִקְרָא 'מְקוֹם', כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³⁴ שֶׁ"הוּא מְקוֹמוֹ
שֶׁל עוֹלָם, וְאִינָן הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ", וּבְ"מִדְרַשׁ רַבָּה"³⁵ פָּרְשׁוּ מֵהַ שְׁכָתוֹב³⁶
הִנֵּה מְקוֹם אִתִּי, "אֶתְרֵי טְפֵלָה לִי, וְאִינָן אֲנִי טְפֵל לְאֶתְרֵי". וְצָרִיךְ
לְהִבִּין, מֵהוּ הַחֲדוּשׁ בְּזֶה שֶׁ"אֶתְרֵי טְפֵלָה לִי, וְאִינָן אֲנִי טְפֵל לְאֶתְרֵי",
דְלְכֹאוּרָה הֵרִי זֶה דְבָר פְּשׁוּט.
דְלְכֹאוּרָה הֵרִי זֶה דְבָר פְּשׁוּט.

(33 חלק ג' שער ה. 34) ב"ר פס"ח, ט. 35) שמו"ר פמ"ה, ו. 36) תשא לג, כא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְיִוָּבֵן בְּהֶקְדָּיִם פְּרוּשׁ עֲנֵן הַמְּקוֹם, שְׂיֵשׁ בְּזָה שְׁנֵי
2 פְּרוּשִׁים³⁷, וְעָקַר הַחֲדוּשׁ כְּעֵינֵי הַמְּקוֹם (שהוא טפל ובטל אל
3 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא) הוּא לְפִי הַפְּרוּשׁ הַשְּׁנִי, כְּדִלְקָמֶן כְּפִי שִׁמְשִׁיךְ
4 וּמְבָאָר.
5 דְּהֵנָּה, בְּסִפְרֵי הָעֶקְרִים³⁸ יֵשׁ
6 שְׁתֵּי דְעוֹת כְּעֵנֵן הַמְּקוֹם. יֵשׁ
7 אוֹמְרִים, שְׁעֵנֵן הַמְּקוֹם הוּא
8 מֵה שְׂסוּבָב וּמְקִיף אֶת הַדָּבָר,
9 כְּלוּמַר, הַמְּצִיאוֹת, הַשְּׁטָח, שֶׁסְּבִיב
10 הַרְבֵּי, אֲבָל 'בְּעַל הָעֶקְרִים'
11 עֲצָמוֹ סוּבָר שְׁעֵנֵן הַמְּקוֹם
12 הוּא הַרְיָקוֹת וְהַחֲלָל לֹא
13 הַמְּצִיאוֹת אֲלֵא הַרְיָקוֹת וְהַחֲלָל הַרִיק
14 שָׁבוּ נִמְצָא הַדָּבָר.
15 וְשְׁתֵּי דְעוֹת אֵלּוּ בַּהֲגַדְרַת הַמוּשָׁג
16 'מְקוֹם' מְבֹאָרוֹת גַּם-כֵּן בִּסְגוּן
17 אַחַר אֲבָל בְּמִשְׁמַעוֹת דּוּמָה בְּקַבְלָה,
18 שְׁבִסְפָר 'עֲמֵק הַמֶּלֶךְ'³⁹
19 מְבֹאָר שְׁעֵנֵן הַמְּקוֹם הוּא
20 הָאֹר-אֵין-סוּף הָאוֹר הָאֱלוּקִי
21 הַבְּלִי-גּוֹבֵל הַסּוּבָב וּמְקִיף אֶת
22 כָּל־לֹת סִדְר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת,
23 שְׁזָהוּ הָעֵגוּל הַגְּדוֹל. כִּיּוֹן
24 מְדוּבָר בְּאוֹר שֶׁהוּא אֵין סוּף, הֵינּוּ
25 שְׁאֵין לוֹ סוּף וְאֵין לוֹ תַחֲלִיָּה, וּבְאוֹר
26 שֶׁמֵאִיר בְּדֶרֶךְ 'סוּבָב' וּמְקִיף מְלַמְעֵלָה,
27 הָרִי הוּא מְכוּנָה 'עֵיגוּל הַגְּדוֹל' כִּי גַם
28 לְמַעַגֵּל אֵין תַּחֲלִיָּה וְאֵין סוּף וְהוּא
29 'סוּבָב', וְכִּלְקוּטֵי תוֹרָה'
30 מְהַאָרִיז⁴⁰ מְבֹאָר שְׁהַמְּקוֹם
31 הוּא הַחֲלָל הַמְּקוֹם הַפְּנִי וְהַרִיק
32 שָׁבוּ נִמְצָאִים הָעוֹלָמוֹת.
33 וּבְכָל־לֹת שְׁנֵי הַהִסְבְּרִים הַלְלוּ
34 לְמוּשָׁג 'מְקוֹם' הֵם שְׁנֵי הָעֵנִינִים
35 שְׁנֵי הָאוֹפְנִים שֶׁבָּהֶם הָאוֹר הָאֱלוּקִי
36 מֵאִיר בְּעוֹלָמוֹת דְּ'סוּבָב כֵּן
37 עֲלֵמִין' הָאוֹר הַסּוּבָב' הַמֵּאִיר בְּדֶרֶךְ
38 מְקִיף וְהָאֲרֵתוֹ הִיא כְּכֹל הָעוֹלָמוֹת
39 כְּשׁוֹה וְ'מְמַלֵּא כֵּן עֲלֵמִין' הָאוֹר
40 הַמּוֹגְבֵל הַמֵּאִיר כְּכֹל עוֹלָם וּבְכֹל נְבִיא
41 לְפִי עֵינֵינוּ וּמִתְלַבֵּשׁ בּוֹ בְּפִנְיִמִיּוֹת,

(37) בהבא לקמן - ראה אוה"ת נ"ך ח"א ע' תב ואילך. ספר המאמרים תרמ"ג ע' צד ואילך. (38) חלק ב פי"ז. (39) שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. שער ח (שער אדם קדמאה סתם) רפ"ט. שער יג (שער או"א) פמ"ו (עט, סע"ב). שער יד (שער קרית ארבע) ר"פ קנב. (40) עה"פ תשא שם. (41) הובא בד"ה פדה בשלום פר"ת ותרפ"ז שם. אוה"ת וספר המאמרים שבהערה 37. (42) ראה ברכות י, א. מדרש תהלים קג, א. (43) פנ"א.

שבת פרשת וישלח, י"ט כסלו ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

1 הגוף מן הנשמה מצד עצמה ומהותה שיהיה מהותה ועצמותה מתחלק לרמ"ח
 2 חלקים שונים מתלבשים ברמ"ח מקומות כפי ציור חלקי מקומות אברי הגוף.
 3 שלפי זה נמצא עצמותה ומהותה מצוייר בציור גשמי ודמות ותבנית כתבנית
 4 הגוף חס־ושלום, אלא כולה עצם אחד רוחני פשוט ומופשט מכל ציור גשמי
 5 ומבחינת וגדר מקום ומדה וגבול גשמי
 6 מצד מהותה ועצמותה, ולא שייך
 7 במהותה ועצמותה לומר שהיא במוחין
 8 שבראש יותר מברגלים מאחר
 9 שמהותה ועצמותה אינה בגדר ובחינת
 10 מקום וגבול גשמי רק שתר"ג מיני
 11 כחות וחיות כלולים בה במהותה
 12 ועצמותה לצאת אל הפועל והגילוי
 13 מההעלם להחיות רמ"ח אברין ושס"ה
 14 גדיין שבגוף ע"י התלבשותם בנפש
 15 החיונית שיש לה ג"כ רמ"ח ושס"ה
 16 כחות וחיות הללו), כמזכר הווא
 17 גם למעלה פאלקות, שאין בו
 18 התחלקות מצד עצמו כו' אלא
 19 האלוקות מצד עצמה היא מציאות
 20 אחת, למעלה מהתחלקות, וכשכא
 21 האור האלוקי להתלבש
 22 בעולמות ונבראים, אזי
 23 נעשה ומשנה את עצמו, כביכול
 24 להיות באופן של מציאות עם
 25 גדרים והתחלקות כו', שזהו
 26 ענין אור ה'ממלא כל עלמין'
 27 שהוא אור שיווד באופן של התחלקות
 28 והתאמה לכל נברא לפי ענינו. ועל
 29 זה נאמר "אתרי טפלה לי",
 30 לחדש וללמדנו שגם אפילו מקום
 31 המציאות והתחלקות, אף על
 32 פי שענינו הוא ירדת האור האלוקי
 33 להיות 'ממלא' את העולמות והנבראים
 34 לפי גדריו המציאות המוגבלת שלהם,
 35 מכל מקום הנה באמת הוא בטל
 36 לאלוקות, בתכלית, שעקר
 37 החדוש בנה בענין הביטול לאלוקות הוא באור ה'ממלא כל
 38 עלמין' יותר מבאור ה'סובב כל עלמין'.
 39 ועל־דרך המבאר⁴⁴ בענין "שמע ישראל הוי'
 40 אלקינו הוי' אחד"⁴⁵, דלכאורה הנה־ליה־למימר היה לו,
 41 לפסוק, לומר "ה' יחיד", שבהיטוי 'יחיד' מורה יותר על אמתיות
 42 ענין היחוד מאשר בהיטוי 'אחד' האמור בכתוב, שהרי "אחד" יכול

ביאור בדרך אפשר

להיות גם אחד המנוי, אחד ספורים אותו, כלומר, אחד שאחריו בא
 שני ושלישי וכו' וכמו בששת ימי בראשית, שנאמר על היום
 הראשון של הבראה "יום אחד"⁴⁶, ואחר־כך יש גם "יום שני"
 "יום שלישי" וכו', מה־שאין־כן "יחיד" הוא באופן שאין
 "שני", וכמו שנאמר לגבי עקידת
 יצחק "את בנה את יחידך"⁴⁷,
 שלא שנה לומר בנה "שני"
 אלא ברור שהכוונה ליחיד שאין לו
 שני, ואף־על־פי־כן נאמר
 בפסוק 'שמע ישראל' 'הוי' אחד"
 דוקא ולא נאמר 'יחיד' שהוא
 לכאורה חידוש גדול יותר בענין
 האחדות?
 אף הענין הוא, שזהו עקר
 החדוש שהכתוב 'שמע ישראל'
 מלמדנו בנושא אחדות ה', שאפילו
 גם במקום שיש מציאות
 העולמות, היינו בדרגה ובהבנה כזו
 שבה יש נתינת מקום למציאות
 העולמות שהיא מציאות המורכבת
 מהדברים שבבעה רקיעים וארץ,
 שזהו בגימטריא שמונה ולכן רומזת
 האות ח' - וד' ארבע ויחיות
 העולם מורה־מערב־צפון־דרום כפי
 שנרמז בגימטריא של האות ד', הנה
 גם הרקיעים ויחיות העולם הם
 בטלים ל'אלופו של
 עולם"⁴⁸ הנרמז באות א' של
 המילה 'אחד'.
 וזהו בדומה לחידוש שבביטול
 לאלוקות הבא לידי ביטוי ב'אחד' לגבי
 החידוש הבא לידי ביטוי ב'יחיד' הוא
 גם החדוש ד'אתרי טפלה
 לי", שגם ענין המקום שהוא
 מציאות מוגדרת הוא בטל בתכלית
 לאלוקות שלמעלה מהגדרים.
 ובכפרטיות יותר, ישנו באמור לעיל שהקדוש־ברוך־הוא נקרא 'מקום',
 כי הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, דבר נוסף, ענין בטול
 המקום, ביטול הגדרים של המושג מקום שלא יתפסו מקום אלא יתבטלו
 לאלקות. הן במקום גשמי כפשוטו, והן במקום רוחני, שהוא
 ענין ששה קצוות העליונים, כשם שגדרי המקום למטה בגשמיות
 הן בששה קצוות מרחב־מערב־צפון־דרום ומעלה ומטה, כך גם גדרי המקום

1 שאין בו התחלקות מצד עצמו כו', וכשכא
 2 להתלבש בעולמות ונבראים, אזי נעשה באופן
 3 של מציאות והתחלקות כו', שזהו ענין אור
 4 ה'ממלא כל עלמין'. ועל זה נאמר "אתרי טפלה
 5 לי", שגם מקום המציאות והתחלקות, הנה
 6 באמת הוא בטל בתכלית, שעקר החדוש בנה
 7 הוא באור ה'ממלא כל עלמין' יותר מבאור
 8 ה'סובב כל עלמין'. ועל־דרך המבאר⁴⁴ בענין
 9 "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד"⁴⁵,
 10 דלכאורה הנה־ליה־למימר "ה' יחיד", שמורה
 11 יותר על אמתיות ענין היחוד, שהרי "אחד" יכול
 12 להיות גם אחד המנוי, וכמו בששת ימי
 13 בראשית, שנאמר "יום אחד"⁴⁶, ואחר־כך יש
 14 גם "יום שני" "יום שלישי" וכו', מה־שאין־כן
 15 "יחיד" הוא באופן שאין "שני", ואת בנה
 16 את יחידך"⁴⁷, שלא שנה לומר בנה "שני",
 17 ואף־על־פי־כן נאמר "הוי' אחד" דוקא. אף
 18 הענין הוא, שזהו עקר החדוש, שגם במקום
 19 שיש מציאות העולמות, שבבעה רקיעים וארץ,
 20 שזהו ח' - וד' ארבע ויחיות העולם, גם הם
 21 בטלים ל'אלופו של עולם"⁴⁸. וזהו גם החדוש
 22 ד'אתרי טפלה לי", שגם ענין המקום הוא בטל
 23 בתכלית.

(44) ראה תו"א וז"ל, ב. אמרי בינה שער הק"ש פ"ח ואילך. שהמ"צ להצ"צ קכד, א ואילך. (45) ואתחנן ו, ד. (46) בראשית א, ה. (47) וירא כב, ב. (48) ראה סמ"ק סימן ב. הובא בבית יוסף או"ח סימן סא. שו"ע ודאדה"ז או"ח ס"ו. לקו"ת תזריע כג, ג. וראה ברכות יג, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ברוחניות, כביכול, הם בשישה קצוות והוא עניין שש מדות שבספירות
2 העליונות חסד-גבורה-תפארת-נצח-הוד-יסוד, ששהן המדות העליונות
3 שבאות בהתחלקות לשישה עניינים שרש ומקור המקום הגשמי
4 למטה הבא בגדרים של שישה קצוות, כמו שכתוב⁴⁹ אודות בריאת
5 העולם ששת ימים עשה ה'
6 גו', שפירושו שהקדוש-ברוך-הוא
7 ברא את העולם באמצעות שש המידות
8 ולא פתיב "בששת" שאז היה
9 פירושו כפשוטו שהעולם נברא במשך
10 ששה ימים, דקאי האמור ששת
11 ימים' מכוון על שש מדות
12 עליונות האמורות לעיל שמהן
13 נבראו שמים וארץ⁵⁰ וכל שאר
14 הנבראים שנבראו בששת ימי בראשית.
15 וגם בכחינה זו של שש המידות
16 העליונות ישנו ענין "אתרי
17 טפלה לי", מקומי טפל לי, היינו
18 ביטול לאלוקות של שש המידות
19 העליונות (בחינת המקום ברוחניות).
20 וכמו שכתוב⁵¹ לך הוי'
21 הגדלה זו מידת החסד והגבורה
22 זו מידת התפארת וגו', והנצח וההוד
23 כי כל בשמים ובארץ' זו מידת היסוד
24 שששה קצוות גדרי המקום
25 העליונים כפי שהם למעלה
26 ברוחניות שהם שש מדות, הם
27 טפלים ובטלים "לך" אל
28 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו.
29 והנה ענין "אתרי טפלה
30 לי" מקומי טפל ובטל אליי הנה
31 בגלוי באופן שהביטול ניכר בגלוי
32 במציאות הגשמית בבית-המקדש
33 (וב"משכן דאקרי מקדש"
34 וגם במשכן הנקרא אף הוא מקדש,
35 כמובא לעיל), ששם בבית המקדש
36 היה המקום הגשמי בטל
37 בתכלית לאלקות, וכמאמר
38 רבותינו ז"ל פנוגע לקדש-
39 הקדשים, ש"מקום הארון
40 אינו מן המדה"⁵², דאף
41 שהארון היה "אמתים ורחבי
42 ארכו, ואמה ורחבי רחבו,
43 ואמה ורחבי קומתו"⁵³ ותפס מקום מוגדר בגשמיות, אף-על-פי-כן

היו מודדים עשר אמות לכל רוח לכל זר, מימין ומשמאל, של
קודש הקדשים, כאילו הארון לא נמצא שם, לפי שמקום הארון עצמו
היה בטל בתכלית לבחינה שלמעלה מן המקום והביטול היה
ביטול מוחלט ונראה בגלוי במציאות הגשמית.
ויבזה סרה הקשיא איך שיה
שם המקום מגבל עם גדרים של
מציאות גשמית כפשוטה תהיה
השראת אור-אין-סוף הפלי-
גבול, והתשובה היא כי מקום
הגבול המקום המוגדר והמוגבל
עצמו היה בטל בתכלית
לפלי-גבול, עד שהגבול
עצמו עם כל ההגדרות והמגבלות
שלו נעשה למעלה מן הגבול,
התעלה להיות למעלה מהגבול ולכן
היה יכול להיות בו במקום
המוגבל השראת אור-אין-סוף
הפלי-גבול.
והנה, גלוי זה של האור האלוקי
הפלי-גבול ב"מקום" המוגבל הנה
בעקר בבית-המקדש, ומבית-
המקדש נמשך אחר-כך גילוי
זה בכל העולם פלו, שיהיה
כל העולם "דירה לו יתברך
בתחיתונים" והגילוי האלוקי הפלי-
גבול יאיר בכל המציאות התחתונה
המוגבלת, וכמבאר ב'לקוטי
תורה'⁵⁴ לארמו"ר הוקן שפאשר
ישאל עלו לרגל לבית המקדש,
בחג הפסח, בחג השבועות ובחג
הסוכות, וראו שם אלוקות בגלוי
לקחו עמם את כל הגלויים
של האלוקות שבבית-המקדש
על כל השנה פלה, עד
העליה לרגל שלאחר-יה,
ודבר זה השפיע על עבודת ה' של בני
ישראל שעלו לרגל שבכל השנה
פלה גם בהיותם במקומם בביתם
יהיה ענין ההשתחוואה
וההתבטלות לאלוקות כמו שהיה
בבית-המקדש, ועל-ידי-זה
שהביאו איתם למקומם את גילוי
פעלו בני ישראל שעלו לרגל שבכל

(49) יתרו כ, יא. תשא לא, יז. (50) ראה זהר ח"א רמז, א. ח"ג רחצ, ב. ספר המאמרים תרל"ד ע' נד. ועוד. (51) דברי הימים-א (כט, יא. 52) יומא כא, א. וש"נ. (53) תרומה כה, י. (54) ברכה צח, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הָעוֹלָם כְּלוּ וְלֹא רַק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה עֲנִיַן הַבְּטוּל לְאִלּוּקוֹת כְּמוֹ
2 שְׁהִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, לְעִשׂוֹת "דִּירָה לֹא יִתְבָּרַךְ בַּתְּחַתּוֹנִים"
3 בכל העולם כולו.
4 (ו) אֵךְ עֲדִינָן גַּם לְאַחַר שֶׁנִּתְבָּרַךְ בְּהַרְחַבָּה כִּיְצַד הָאוֹר הָאֱלוּקִי הַבְּלִי-גְבוּל
5 מאיר במקום גשמי מוגבל, עדיין
6 צָרִיף לְהִבִּין, הָרִי עֲנִיַן הַבְּטוּל
7 של המציאות לאלוקות יִשְׁנוּ גַם
8 ב"שָׁמַיִם וּשְׁמַיִם הַשָּׁמַיִם",
9 שְׁהֵם עוֹלָם הָאֲצִילוֹת ('שמיים')
10 וְעוֹלָמוֹת הָאִי-סוּף שְׁלֹמְעֵלָה
11 מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת ('שמי
12 השמיים'), כמבואר לעיל, וְעַד
13 והביטול לאלוקות בעולמות אלו הוא
14 עד כדי כך שְׁעוֹלָם הָאֲצִילוֹת
15 ('שמיים') נִקְרָא 'עוֹלָם
16 הָאֲחֻדוֹת'⁵⁵ העולם שבו אחדות ה'
17 ניכרת בגלוי כי אין שום מציאות אחרת
18 שתופסת מקום, וּמָהוּ הַטַּעַם
19 שְׁדוֹקָא "הַבֵּית הַזֶּה" בֵּית
20 הַמִּקְדָּשׁ הַגִּשְׁמִי הוּא "דִּירָה לֹא
21 יִתְבָּרַךְ" מקום שדווקא בו יש גילוי
22 אלוקות יותר מאשר בעולמות
23 עליונים?
24 אֵךְ הַבְּאוּר בְּזֶה הוּא עַל-פִּי
25 הַמְּשָׁל מִצְפּוֹר הַמְּדַבְּרֵת 'חוכמי,
26 דָּא-עַל-פִּי שְׁדַבּוּר הַצְּפּוֹר
27 אֵינּוּ עֲבָרָה לְדַבּוּר הָאָדָם,
28 וכמוכן אין כל יחס וכל מקום להשוואה
29 בין 'דבור' של הציפור לדיבורו של
30 אדם, אֵךְ-עַל-פִּי-כֵן דוֹקָא זֶה
31 הדיבור של הציפור, ולא הדיבור הרגיל
32 של האדם, פּוֹעֵל הַשְּׂמִיחָה
33 וְהַתְּעוּנָה מִצְדָּם הַרואה ושומע את
34 הציפור המדברת וּבְמִלְךָ שִׁמְכִיאִים
35 לפניו ציפור מדברת כדי לגרום לו
36 שעשוע ועונג, וכל זה מִצְדָּה הַחֲדוּשׁ
37 והפלא שְׁבִזָּה בדיבור הציפור, וכן גם
38 בענינו, היתרון המיוחד של הביטול
39 לאלוקות במקום גשמי מוגבל, נובע
40 מהחידוש והפלא שבדבר.
41 וְעוֹד עֲנִיַן בְּזֶה, שְׁעַקֵּר הַבְּטוּל הוּא אֲכַן דוֹקָא בְּעוֹלָם-הַזֶּה,
42 וְעוֹד יוֹתֵר מִבְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים והעולם הזה הגשמי אכן מתבטל
43 לאלוקות במידה רבה יותר מאשר מידת הביטול שקיימת בעולמות הרוחניים
44 העליונים.

(55) ראה זח"ג (רע"מ) פג, א. עבודת הקודש ח"א פ"ב. ובכ"מ. (56) ס"כ (קל, ריש ע"ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 והאמצעי לכך שיהא ביטול זה נראה וניכר בגלוי הוא על-ידי העבודה
 43 שהיתה בבית-המקדש, שעקרה היא עבודת הקרבנות,
 44 וכמבאר במאמרי ההלולא⁵⁹. המאמרים הפותחים בפסוק 'באתי
 45 לגני' שהרבי הרי"צ מסר לפרסום ליו"ד שבת תש"י וביום זה נסתלק (ובמשך
 46 השנים, משנת תשי"א ואילך, ביו"ד
 47 שבט מידי שנה, הרבי אמר מאמר
 48 שעוסק בביאור המאמר משנת תשי"א),
 49 שם מבואר בהרחבה כיצד התוכן
 50 הפנימי של עבודת הקרבנות הוא
 51 התקרבות האדם לאלוקות וענין
 52 הקרבנות הוא שהאדם
 53 מקריב על-גבי המזבח,
 54 בהמה גשמית ששרשה של
 55 הבהמה מ'עולם התהו',
 56 שלמעלה משרש האדם
 57 שהוא מ'עולם התיקון'
 58 (שלכן נצרך האדם לבעלי-
 59 חיים ועובר בהם וניזון מהם),
 60 כמבואר בחסידות, לפני בריאת
 61 העולמות בסדר השתלשלות' של
 62 "עולם התיקון", ברא ה' את "עולם
 63 התהו". "עולם התיקון", היינו אורות
 64 הספירות המאירים באופן מרוד
 65 ומותאם לכלי המקבלים, ואילו ב"עולם
 66 התהו" האורות מאירים בעוצמה רבה
 67 שלא לפי כלי המקבלים, ועל כך
 68 מבואר כאן שקרבן מן הבהמה פועל
 69 המשכת אלוקות בעולם כי בהקרב
 70 הקרבן מעלים את הבהמה לשורשה
 71 ומקורה בעולם התהו, והוא למעלה
 72 משרש האדם שהוא בעולם התיקון
 73 (וכפי שנתבאר בהרחבה במאמרי
 74 חודש תשרי שנה זו, תשל"ו ועל-
 75 ידי זה שהאדם מקריב את הבהמה
 76 על גבי המזבח מתעלה הבהמה
 77 לשרשה ומקורה למעלה
 78 באלוקות בארבע חיות המרכבה
 79 העליונה⁶⁰ כמפורט בנבואת יחזקאל⁶¹ בתורת הסוד ש'פני
 80 אריה' שבמרכבה הוא מקור כל החיות, ו'פני שור' הוא
 81 מקור כל הבהמות, ו'פני נשר' הוא מקור כל העופות),
 82 ועל-ידי זה שהבהמה שעלתה לקרבן, מתעלית לשורשה ומקורה למעלה,

1 לברא יש מציאות גשמית - מאין ואפס העדר המחלט, ובאפן
 2 שהיה נרגש בו ביש' הגשמי שאין לו עלה וסבה שקדמה
 3 לו⁵⁷, שהרי ביש' הגשמי עצמו אין שום דבר שמלמד ומוכיח שנברא
 4 ממקור אלוקי רוחני. והמציאות הגשמית היא העלם והסתר על האלוקות
 5 שמהווה ומחיה אותה בדגמת
 6 העצמות של האלוקות
 7 שמציאותו מעצמותו ממנו
 8 עצמו ואינו עלול ואין הוא תוצאה
 9 מאיזו עלה סיבה ומקור שקדמה
 10 לו חס-ושלום אלא הוא מציאות
 11 של 'קדמון' שהיה קיים מאז ומעולם
 12 והמציאות שלו באה ממנו עצמו,
 13 כאמור.
 14 וכיון שהתהוות ובריאת היש
 15 הנברא הגשמי הוא מהיש
 16 האמתי האלוקי, ועצמיות האלוקות
 17 היא מקור החיות שלו, הנה הבטול
 18 שלו של היש הנברא הוא באפן
 19 שנעשה בטל בתכלית ליש
 20 האמתי, ועד שמתבטל
 21 ממציאות (ער) ווערט אויס
 22 הוא חדל מלהיות מציאות (של) יש
 23 הנברא, ונעשה יש האמתי
 24 (כמבאר ב'ביאורי הזהר'
 25 פ'רשת בשלח⁵⁸), שזהו
 26 תכלית הבטול, והוא "הקרוב
 27 קרוב ביותר" רמת ההתקרבות של
 28 נברא לאלוקות שאין למעלה
 29 מזה.
 30 וזהו הטעם שגלוי העצמות
 31 ההארה וההתגלות של עצמיות
 32 האלוקות הוא דוקא "בפית
 33 הזה", המשכן והמקדש בעולם-
 34 הזה שנעשה "דירה לו
 35 ה'תברך", ולא "בשמים ושמי
 36 השמים" כי דוקא בעולם הזה,
 37 במציאות הגשמית, יש ביטול לאלוקות
 38 בצורה מוחלטת, יותר מאשר בעולמות העליונים הרוחניים, מהסיבות
 39 שנתבארו לעיל באריכות.
 40 ז) והנה גלוי בחינה ומדרגה זו ד'אתרי טפלה לי" מקומי
 41 טפל לי, היינו הביטול של המציאות הגשמית לאלוקות למטה, הדרך

(57) ראה ביאורה"ז דלקמן בפנים. ספר המאמרים עזר"ת ע' קנ. תש"ז ע' 238. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ד (תורת מנחם ספר המאמרים באתי לגני ח"א ע' ט ואילך). ועוד. (58) צו, ב ואילך. (59) ד"ה באתי לגני ה'שית פ"ב (ספר המאמרים ה'שית ע' 112). (60) ראה גם ספר המאמרים תרח"ץ ע' רכט. תש"ט ע' 30. (61) ראה טעמי המצות להרח"ו פ' ויקרא (ד"ה מצות קרבנות). ועוד. (62) ראה שמו"ר ספכ"ג. במדב"ר ספי"ד. בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. פיוט "וחיות" במוסף דר"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מהשורש של הנפש האלוקית, **פי "אֶקְדָּמִיָּה טַעֲנַתִּיהָ"** 70, כדברי
 2 זוהר שהנפש הבהמית (הננסת באדם מיד עם לידתו) מקדימה להשמיע את
 3 הטענות שלה לפני הנפש האלוקית (הננסת באדם בעיקר בגיל בר-מצווה),
 4 וזה מפני הקדימות והמעלה של הנפש הבהמית בשרשה, **וְעַל-יְדֵי**
 5 **הַתְּפִלָּה מִתְעַלָּה** הנפש הבהמית,
 6 ה'בהמה' שבאדם **לְשִׁרְשָׁה**
 7 **וּמְקוֹרָהּ כּוֹי**, ומשם מהשורש
 8 הנעלה של הנפש הבהמית **נִמְשָׁךְ**
 9 **הַגְּלוּי לְמִטָּה** ובדומה למבואר
 10 לעיל לגבי עבודת הקרבנות שבהעלאת
 11 הבהמה לשרשה העליון (בעולם
 12 התוהו) נפעלת עלייה בדרגות עליונות
 13 באין-סוף, ומה חורר ונמשך אור
 14 אלוקי מלמעלה למטה.
 15 **ח) וְהִנֵּה בְּהַקְרַבַת הַקְּרָבָנוֹת**
 16 בבית המקדש, **הָיוּ צְרִיכִים**
 17 **לְהִיּוֹת כְּהֻנִּים לְוִיִּם**
 18 **וְיִשְׂרָאֵלִים**, **"כְּהֻנִּים**
 19 **בְּעֹבְדֹתָם** עבודת הקרבנות עצמה,
 20 **וּלְוִיִּים בְּדוֹכְנָם** בשירה ובזמרה
 21 **וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם** בתפילה" 71.
 22 **וְטַעַם הַדְּבָר**, הסיבה לצורך
 23 בהשתתפות כל השלושה, כוהנים,
 24 לויים וישראלים, היא **לְפִי שֶׁעֲנִין**
 25 **הַקְּרָבָנוֹת הוּא בְּחִינַת**
 26 **הַעֲלָאָה**, התקרבות לאלוקות בדרך
 27 של התעלות מלמטה למעלה ו**בְּכָל**
 28 **עֲלִית הַמְּקַבֵּל** היינו התחתון
 29 שברוך כלל מקבל השפעה מלמעלה
 30 צריכה להיות תחלה **הַמְּשַׁכָּה**
 31 ונתנית כח **מִהַמְּשַׁפִּיעַ** 72 שעל
 32 ידי כך יוכל המקבל אחר כך להתעלות
 33 מלמטה למעלה, וכמו **שֶׁפְּתוּב**
 34 **בְּקַבְּלַת שְׁבַת' "לְכָה דוּדֵי**
 35 **הַמְּשַׁפִּיעַ לְקִרְאָת כְּלָה** המקבל
 36 **(וְעַל-יְדֵי-זֶה** שישנה השפעה ונתנית כוח מהמשיע למקבל, מלמעלה
 37 למטה), יכול להיות אחר כך **פְּגִי שְׁבַת נִקְבְּלָה"** התעלות והתקרבות
 38 מהמקבל למשיע, מלמטה למעלה.
 39 **וְזֶהוּ שֶׁעֲבֹדַת הַהַקְרָבָה** של הקרבנות היתה **עַל-יְדֵי כְּהֻנִּים**

1 נפעלת המשכה ותוספת אור למעלה, **הִנֵּה "הַחַיּוֹת נוֹשְׂאוֹת אֶת**
 2 **הַכֶּסֶּא"** 62, **וְאֵת הַ"אָדָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁעַל הַכֶּסֶּא"**, **לְבַחֲיַנַּת "כִּי**
 3 **לֹא אָדָם הוּא"** 63, **וְעוֹד לְמַעְלָה יוֹתֵר**, ונפעלת עלייה בעולמות
 4 העליונים מדרגה לדרגה עד לדרגת הכי נעלות באין-סוף **כִּיְדוּעַ** האמור
 5 בוהר **שֶׁ"רְזָא דְקַרְבְּנָא עוֹלָה**
 6 **עַד רְזָא דְאִין-סוּף"** 64, סוד
 7 הקרבן עולה עד סוד האין-סוף
 8 **וּמִשָּׁם** מהאין-סוף **נִמְשָׁךְ** האור
 9 והגילוי שנפעל על ידי הקרבנות וחורר
 10 ומאיר **לְמִטָּה, שֶׁזָּהוּ עֲנִין "רִיחַ**
 11 **נִיחוּחַ"**, שכתוב בתורה שנפעל על
 12 ידי הקרבנות ואחד הפירושים בריח
 13 ניחוח' הוא **מְלִשׁוֹן** 65 **"נְחוּת**
 14 **דְרָגָא"** 66, ירידה בדרגה **שֶׁהוּא**
 15 **עֲנִין הַמְּשַׁכַּת אֲלֻקוֹת** על ידי
 16 ירידת האור האלוקי מלמעלה
 17 **לְמִטָּה**.
 18 **וְזֶהוּ** שאמר שלמה המלך בחנוכת
 19 בית המקדש הראשון **"אֵף כִּי**
 20 **הַבַּיִת הַזֶּה"**, והכוונה היא שאכן
 21 בבית הזה, בית המקדש הגשמי, יש
 22 התגלות אלקות יותר מאשר בעולמות
 23 עליונים, כיון **שֶׁעַל-יְדֵי עֲבֹדַת**
 24 **הַקְּרָבָנוֹת הֵיטָה הַשְּׂרָאָת**
 25 **אֲלֻקוֹת בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַד**
 26 **לְ"יְרִידָה לוֹ יִתְבַּרַךְ**
 27 **בַּתְּחֻתוֹנִים"** בכללות המציאות
 28 הגשמית.
 29 **וְעֲנִין זֶה** שבזמן שבית המקדש היה
 30 קיים נפעל על ידי עבודת הקרבנות
 31 **נַעֲשֶׂה** בזמן הגלות **גַּם עַל-יְדֵי**
 32 **עֲבֹדַת הַתְּפִלָּה, שֶׁ"בְּמִקּוֹם**
 33 **קְרָבָנוֹת תִּקְנוּם"** 67, **שֶׁזָּהוּ מֵהַ**
 34 **שֶׁפְּתוּב** 68 בתחילת פרשת הקרבנות
 35 בספר ויקרא **"אָדָם כִּי יִקְרִיב**
 36 **מִמֶּךָ, וְלֹא נֹאמַר** כפי שלכאורה נכון יותר מצד הלשון והסגנון **"אָדָם**
 37 **מִמֶּךָ** מישור מבני ישראל **כִּי יִקְרִיב"**, ו**פִּרְשׁ** אדמו"ר הזקן **כַּעַל**
 38 **הַשְּׂמָחָה וְהַגְּאֻלָּה** 69 של י"ט כסלו **שֶׁהוּא** 'קריב מכם' פירושו **עֲנִין**
 39 **הַקְּרַבַת הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית** שבאדם, **שֶׁשִּׁרְשָׁה לְמַעְלָה יוֹתֵר**

אחר קדושת תור (בכמה נוסחאות). וראה בכ"ז תו"א יתרו עא, סע"א ואילך. שם עב, ד ואילך. 63) שמואל-א טו, כט. וראה תו"א שם עא, ב ואילך. עב, סע"ב ואילך. 64) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב. 65) ראה יבמות סג, א. 66) לקו"ת פינחס עו, א. עז, ד. 67) ברכות כו, א-ב. 68) ויקרא א, ב. 69) הובא בר"ה פדה בשלום תרפ"ז שבהערה 21. וראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. ספר המאמרים קונטרסים ח"ב תנ, א (נעתק ב"היום יום" יב אדר שני). 70) ראה זח"א קעט, סע"א ואילך. 71) מגילה ג, א. ובכ"מ. 72) ראה ספר המאמרים פר"ת ע' קמט ואילך. תרפ"ט ע' קכב ואילך. ד"ה לכה דודי תשי"ד (תורת מנחם ספר המאמרים אלול ע' רלה ואילך).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (כִּהְיִים בְּעִבְדֹתֶם), ש"שְׁלוּחֵי דְרַחֲמָנָא אֵינוּן⁷³, כדברי
2 הגמרא שהכוהנים עושים את עבודתם בתור שלוחים של הקדוש-ברוך-הוא
3 שהוא עֲנִין הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר מִלְמַעְלָה, בְּכַדֵי שְׁתוּכַל לְהִיּוֹת
4 אַחֲר־כֵּף הַעֲלָאת הַבְּהֵמָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה. וְהַהֲעֲלָאָה הִיא
5 עַל-יְדֵי "לְוִיִּם בְּדוֹכָנָם",
6 שְׁעִבְדֹתָם הִיא כדברי הוזהר
7 "לְאַרְמָא קְלָא"⁷⁴, להרים קול
8 (של שיר) והרמה מסמלת התעלות
9 מִלְמַטָּה לְמַעְלָה וְכִמוֹ שֶׁתּוֹבֵב⁷⁵
10 בתורה אודות עבודת הלויים "וְעֵבֶד
11 הַלְוִי הוּא".
12 וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם הוּא
13 עֶקֶר עֲנִין הַהִמְשָׁכָה מִלְמַעְלָה
14 לְמַטָּה שְׁאֲחֵר הַהֲעֲלָאָה, כמבואר
15 לְעֵיל הֵן לִגְבֵי עִבּוּדַת הַקְּרִבּוֹת בְּבֵית
16 הַמִּקְדָּשׁ וְהֵן לִגְבֵי עִבּוּדַת הַתְּפִילָה
17 שֶׁלֹּאחֲרֵי הַעֲבוּדָה בְּדֶרֶךְ הָעֲלָאָה
18 מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, בָּאָה הַהִמְשָׁכָה
19 וְהַהֲתַגְלוּת בְּדֶרֶךְ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
20 וְלָכֵן הָעֶקֶר בְּפַעֲלָהּ שֶׁל עִבּוּדַת
21 הַקְּרִבּוֹת הוּא עֲנִין
22 ה'מַעֲמָדוֹת', וְכִדְאִיתָא כְּמוֹבָא
23 בְּגִמְרָא⁷⁶ "אֲלִמְלָא מַעֲמָדוֹת,
24 לֹא נִתְקַיְמוּ שְׁמַיִם וָאָרֶץ"
25 (דְּאָף-עַל-פִּי שְׁהַפְנוּנָה הִיא
26 לְכַלְלוֹת עֲנִין הַקְּרִבּוֹת וְלֹא
27 בַּהֲכַרְחָ לְעִינֵי הַמַּעֲמָדוֹת בְּפִרְטֵי, הָרִי
28 מִפְּלִ-מְקוֹם גְּאָמַר הַלְשׁוֹן
29 "מַעֲמָדוֹת" וְלָכֵן יֵשׁ לְלַמּוֹד מִכָּאֵן
30 עַל הַהֲדוּגָשָׁה וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל הַהִמְשָׁכָה
31 מִלְמַעְלָה שְׂבָאָה אַחֲרֵי הַהֲעֲלָאָה
32 מִלְמַטָּה, הַמְשָׁכָה שֶׁנִּפְעַלַת עַל יְדֵי
33 יִשְׂרָאֵל (בְּמַעֲמָדָם), שְׁזָהוּ עֶקֶר
34 הַהִמְשָׁכָה וְהַגְּלוּיִם שֶׁל הָאֱלוּקוֹת
35 בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא
36 קִיּוּם כָּל הָעוֹלָם, כְּפִי שֶׁנִּפְעַל
37 עַל-יְדֵי "אֲנָשֵׁי מַעֲמָד", כְּפִי
38 שֶׁנֶּאֱמָרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַעוֹסִים
39 בְּמַעֲמָדוֹת' וְעַל-יְדֵי-ם עַל יְדֵי
40 עִבּוּדָתָם בְּתַפִּילָה וְכו' שֶׁל אֲנָשֵׁי
41 מַעֲמָד' נִמְשָׁךְ גִּילּוֹי הָאֱלוּקוֹת לְכָל
42 יִשְׂרָאֵל (וְעַל-דֶּרֶךְ מָה
43 שְׁנִתְבָּאָר לְעֵיל (סְעִיף ה) שְׁמִיבִית-הַמְקַדָּשׁ נִמְשָׁךְ הַגְּלוּיִ

(73) יומא יט, א. 74) זח"ג לט, א. קעז, ב. 75) קרח יח, כג. וראה אוה"ת תולדות ח"ד תתכ, סע"א. ובכ"מ. 76) תענית כז, ב. 77) ב"ב י, א. 78) תהלים יז, טו. 79) ראה ברכות בסופה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הפכיים זה מזה, והתשובה היא שְהֵם בְּדַגְמַת שְלֹשָׁה הָעֲנִינִים שֶהָיוּ
2 בַעֲבוּרַת הַקְּרָבָנוֹת, כִּי "דוֹרוֹן" הֵינּוּ מִתְנֵה הוּא עֲנִין הַחֹסֵד
3 וְהַהֲמָשְׁכָּה מִלְמַעְלָה, שְׂזוּהִי נְתִינַת כַּח מִלְמַעְלָה (מצד ה'משפיע')
4 לְהַעֲלֶאָה שְׁעַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה, שֶעַל זֶה דִרְשׁוּ אֶת הָאִמּוֹר בַּחלוּם יַעֲקֹב
5 "סֵלָם מְצַב אֲרָצָה" גו' 80 כִּשֶׁם
6 שֶבְסוּלָם עוֹלִים מִלְמַטָּה (מוֹצֵב)
7 אֲרָצָה) לְמַעְלָה (יִזְרָאֵשׁוּ מִגִּיעַ
8 הַשְּׁמַיִמָּה) כִּךְ הַתְּפִילָּה הִיא הַתְּעוּלוֹת
9 וְהַתְּקַרְבוֹת לְאֵלוֹקוֹת מִלְמַטָּה לְמַעְלָה
10 (שְׁעַל-יְדֵי עַל יְדֵי הַעֲלָאָה זֶה,
11 עֲבוּרַת הַתְּפִילָּה וְעֲבוּרַת הַקְּרָבָנוֹת,
12 נַעֲשִׂית אַחֲר־כֵּן הַהֲמָשְׁכָּה
13 מִלְמַעְלָה לְמַטָּה שְׁעַל-יְדֵי
14 הַתּוֹרָה, הוּא עֲנִין גִּילוּי הָאֵלוֹקוֹת
15 בְּעוֹלָם, כִּמְבוֹאֵר לְעֵיל), שֶהָיָא
16 עֲבוּרַת הַתְּפִילָּה בְּאִפְּן שֶׁל
17 מְלַחְמָה, כְּמוֹ שֶפְתּוֹב⁸¹ שִׁיעֲקֹב
18 אֲבִינוֹ אִמּוֹר אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאִמּוֹרִי
19 "בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי", וְתִרְגּוּמוֹ
20 "בְּצִלוֹתִי וּבְכַעֲוֹתִי", בַּתְּפִילָּתִי
21 וּבְכַעֲשִׁתִּי, וְהוּא עֲנִין "נְהַמָּא
22 אִפּוּם חֶרְבָא לִיכּוּל"⁸² זִמֵּן
23 הָאֵכִילָה הוּא זִמֵּן הַמִּלְחָמָה עִם הַיִּצְר־
24 הַרַע, כְּלִשׁוֹן הַזֹּהָר "נְהַמָּא אִפּוּם חֶרְבָא
25 לִיכּוּל" (אֵכִילַת הַלַּחֵם צִרְיָה לְהִיּוֹת אֶל
26 מוֹל פְּנֵי הַחֶרֶב). וּמִשְׁמַעוֹת הַדְּבָרִים
27 הִיא הַשְּׁהֲאִכִּילָה לֹא תִהְיֶה לְשֵׁם תְּאוּוֹת
28 וְהַנָּתַת הַגּוֹף אֵלָא לְשֵׁם-שְׁמִים. וְכֵן
29 מְבַרְרִים וּמוֹכִיכִים אֶת הַלַּחֵם.
30 וְגַשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה, עַל-פִּי
31 הָאִמּוֹר לְעֵיל (סְעִיף א)
32 שִׁיעֲקֹב רָצָה לְפַעַל הַבְּרוּר
33 בְּעוֹלָם הַתְּהוֹי שִׁהְיָה שֶׁם
34 בְּעוֹלָם הַתְּהוֹי עֲנִין הַבְּטוּל
35 לְאֵלוֹקוֹת ("קְטַנְתִּי") כְּמוֹ
36 בְּעוֹלָם הַתְּקוּן, שְׂזוּהִי גַם
37 מֵה שֶׁהִתְקִין הַכִּין עֲצָמוֹ יַעֲקֹב
38 לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים, "הַתְּקִין"
39 מְלִשׁוֹן 'תְּקוּן'⁸³, רִמַּז לְכֵן שֶׁרָצָה
40 לְפַעַל אֶת הַבִּטּוּל הַקִּיָּם בְּעוֹלָם הַתְּקוּן.
41 לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים, כִּי הַמְּעַלָּה הַמִּיּוּחָדֵת בְּעוֹלָם הַתְּקוּן הִיא

שִׁישׁ בּוֹ שְלֹשָׁה קוּיָן (שְׁלֹא כְמוֹ 'עוֹלָם הַתְּהוֹי' שִׁישׁ בּוֹ רַק
שְׁנֵי קוּיָן), כִּמְבוֹאֵר בַּהֲרַחֲבָה בְּתוֹרַת הַסוּד שֶבְעוֹלָם הַתְּהוֹי כֹּל 'קו' הוּא
בַּחוּק וּבְתוֹקֵף וְיֵשׁ בְּעִיקָר אֶת קו הַחֹסֵד וְאֵת קו הַגְּבוּרָה שֶהֵם קוּיָם שׁוּיָם
וְהַפְּכִים זֶה מִזֶּה וְחֹסֵר אֶת קו הַתְּפִאֵרַת שֶׁעֲנִינוּ לְפַעַל שִׁילּוּב וְהַתְּכַלּוֹת בֵּין
חֹסֵד וְגִבוּרָה, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּעוֹלָם
הַתְּקוּן שֶבוֹ כֵּן יֵשׁ אֶת עֲנִין הַשִּׁילּוּב
וְהַתְּכַלּוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה שִׁיגְבֵר
עֲנִינוּ שֶׁל עוֹלָם הַתְּקוּן תִּהְיֶה
הַמְּשַׁכַּת אֲלֵקוֹת בְּעוֹלָם.
(י) וְזוֹהוּ גַם מֵה שֶפְתּוֹב⁸⁴
בַּתְּהִילִים פָּדָה בְּשִׁלוּם נַפְשִׁי
מִקְרָב לִי, כִּי בְרַבִּים הָיוּ
עֲמָדִי [שְׁעִנְיָן הַחוּכֵן שֶׁל פְּסוּק
זֶה שֶׁנֶּדֶר לְגַאֲלַת אֲדוֹמִיִּר הַזֶּקֶן
בְּיוֹם י"ט כְּסֵלוֹ, שֶׁהִיָּתָה בְּיוֹם
ג' שֶׁהַכְּפַל בּוֹ "כִּי טוֹב" וְכִפִּי
שֶׁסִּפֵּר הַתְּהִילִים נִחְלַק לְשִׁבְעַת יָמֵי
הַשְּׁבֻעָה, פְּסוּק זֶה 'פָּדָה בְּשִׁלוּם' נִאֲמַר
בְּיוֹם שְׁלִישִׁי (כְּדִבְרֵי רַבְּנּוֹ הַזֶּקֶן
בְּאֲגָרַת הַיְדוּעָה⁸⁵ שֶפְתּוֹב
בְּצִאתוֹ לְחֵרוֹת מִהַמַּאֲסָר, שֶׁם הוּא
כּוֹתֵב שֶבְשׁוּרַת הַשְּׁחֵרוּר בָּאָה לוֹ
כִּשְׁקָרָא בְּסַפֵּר תְּהִילִים אֶת הַפְּסוּק
[הוּא], שְׁעַל זֶה עַל הַכְּתוּב 'פָּדָה
בְּשִׁלוּם נַפְשִׁי' דְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
ז'ל⁸⁶ "כֹּל הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה
וּבִגְמִילוֹת-חֻסְדִּים וּמִתְפַּלֵּל
עִם הַצְּבוּר", 'מַעְלָה עֲלֵיו הַכְּתוּב
כְּאִילוֹ פְּדַאֲנִי לִי וּלְבַנְיֵי מִבֵּין הָאוֹמוֹת'
וְכוּ', שְׁהֵם תּוֹרָה, עֲבוּדָה, גְּמִילוֹת
חֻסְדִּים כֹּל הַשְּׁלֹשָׁה קוּיָן⁸⁷,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂית הַפְּדִיָּה
'פָּדָה בְּשִׁלוּם נַפְשִׁי' בְּאִפְּן שֶׁל
"שְׁלוּם", שְׁאִין צָרָף כְּלָל
בְּעֲנִין הַמְּלַחְמָה (כְּפִי שֶׁהִיָּה
בְּגִאֲלַת י"ט כְּסֵלוֹ שֶׁהַשְּׁחֵרוּר
הִיָּה מִתּוֹךְ הַסְּכָמָה מִלֵּאָה שֶׁל
הַמַּמְשִׁלָּה). וְ"כֵן תִּהְיֶה לְנוֹ"
בְּקָרוֹב מְמַשׁ, פְּרִיָּה בְּשִׁלוּם'
עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ, יָבֵא
לְאֲרָצָנוּ.

80) ויצא כח, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א). 81) ויחי מח, כב. 82) זהו ח"ג קפח, ב. וראה לקו"ת נשא כו, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תצ. מאמרי אדמו"ר האמצעי בשלח ס"ע קפ. ועוד. 83) ראה גם בשיחות שלאחרי המאמר - לקוטי שיחות חט"ו ע' 272. 84) תהלים נה, יט. 85) אג"ק אדמו"ר הזקן ע' רלב. וש"נ (נעתק ב"היום יום" יט כסלו). 86) ברכות ה, א. 87) ראה חדא"ג מהרש"א שם. אוה"ת (יהל אור) תהלים עה"פ (ע' רד).